

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітній ступінь	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	ІМС 21
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Фундаментальних дисциплін
Викладач курсу	К. пед. н., доцент Сопнева Надія Богданівна
Контактна інформація викладача	Е. mail: n.sopneva@lma.edu.ua група у Viber, Google Classroom
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу в Moodle	https://vl.lma.edu.ua/course/view.php?id=8
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 5 Загальна кількість годин – 150 Модулів – 4 Рік підготовки – 1 Семестр – 1, 2 Лекції – 44 год. Практичні заняття – 64 год. Самостійна робота – 42 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Анатомія людини» є нормативною дисципліною зі спеціальності 223 Медсестринство. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання для опанування клінічних дисциплін загального та фахового спрямування. Предметом вивчення навчальної дисципліни є будова організму людини і його окремих складових – органів та систем органів
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Анатомія людини» є надання студентам відомостей про будову органів, систем органів і організму людини в цілому. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні знати: <ul style="list-style-type: none"> – предмет і методи дослідження анатомії; – типи статури; – класифікацію тканин, їх будову та значення, місце розташування в органі-

- змі;
- анатомічні осі та площини;
- загальний план будови органу;
- класифікацію систем органів, їх значення;
- будову кістки як органу;
- класифікацію кісток;
- відділи скелета;
- будову кісток різних відділів скелета;
- вікові відмінності черепа, таза;
- типи з'єднань кісток;
- будову м'яза як органу;
- класифікацію м'язів;
- групи м'язів різних ділянок тіла людини;
- топографію, вміст ліктьової, пахвової та підколінної ямок;
- класифікацію нутрощів;
- загальний план будови трубчастих та паренхіматозних органів;
- відділи і топографію, будову внутрішніх органів, їх проекцію на скелет;
- вміти:**
- застосовувати площини та осі для опису анатомічних об'єктів;
- визначати та демонструвати відділи скелета; осьову і додаткові частини скелета;
- розпізнавати та демонструвати основні лінії, ділянки та порожнини тіла людини;
- демонструвати будову кісток різних відділів скелета, типи з'єднань кісток;
- визначати види кісток; розпізнавати, до якої частини скелета належить певна кістка;
- розрізняти хребці різних відділів хребта, фізіологічні вигини хребта;
- пальпувати анатомічні утвори, виступи кісток;
- відрізняти кістки правої та лівої кінцівок;
- визначати вікові та статеві відмінності черепа, таза;
- демонструвати на скелеті і на живій людині рухи, які можна здійснити в певному суглобі;
- визначати за місцем розташування групи м'язів, пальпувати поверхневі м'язи;
- визначати топографію ліктьової, пахвової, підколінної ямок;
- визначати загальний план будови трубчастих та паренхіматозних органів;
- визначати відділи та топографію органів дихання, їх проекцію на скелет;
- визначати відділи та топографію органів травної системи, їх проекцію на скелет;
- визначати та демонструвати відділи ротової порожнини, їх межі, анатомічні утвори;
- визначати та демонструвати частини, тканини, різновиди зубів за функціональним значенням;
- визначати та демонструвати частини, поверхні, м'язи язика; різновиди сочків його слизової оболонки;
- визначати та демонструвати великі слинні залози; хід і місце відкриття вивідних протоків;
- визначати та демонструвати відділи шлунку, печінки, підшлункової залози;
- відрізняти на муляжах та вологих препаратах тонку кишку від товстої;
- пальпувати привушну та піднижньощелепну слинні залози;
- визначати відділи та топографію органів сечової системи, їх проекцію на скелет;

	<ul style="list-style-type: none"> – визначати та демонструвати основні структурні утворення нирок, сечового міхура; – порівнювати відмінності будови жіночого і чоловічого сечівників у зв'язку з їх функціями; – визначати відділи та топографію органів чоловічої статеві системи, їх проекцію на скелет; – визначати відділи та топографію органів жіночої статеві системи, їх проекцію на скелет; – визначати, демонструвати зовнішні й внутрішні чоловічі і жіночі статеві органи; – визначати розташування і будову ендокринних залоз; – визначати розташування, особливості будови серця та основних судин; – визначати та демонструвати межі серця на скелеті; – визначати топографію магістральних судин тіла, їх розгалуження та притоки; – знаходити серединну ліктьову вену; – знаходити і пальпувати регіонарні лімфатичні вузли; – визначати відділи та топографію органів нервової системи, їх проекцію на скелет; – демонструвати потовщення спинного мозку, мозковий конус, термінальну нитку, кінський хвіст; – демонструвати та називати роги сірої та стовпи білої речовини сегментів спинного мозку; – визначати і демонструвати відділи та шлуночки головного мозку; – визначати оболони та міжоболонні простори головного і спинного мозку; – схематично намалювати механізм утворення спинномозкового нерву, його гілки; – визначати та демонструвати ділянки іннервації спинномозкових нервів; – визначати та демонструвати ділянки іннервації черепних нервів; – визначати та демонструвати місце виходу черепних нервів з мозку, отворів черепа; – визначати та демонструвати основні морфологічні структури органів чуття: ока, вуха, шкіри та її похідних; – вирішувати ситуаційні задачі; – застосовувати анатомічну термінологію; – навчитися клінічно мислити.
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 01. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані.</p> <p>ПРН 02. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.</p> <p>ПРН 11. Виконувати найпростіші методи фізіотерапії.</p> <p>ПРН 12. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта.</p> <p>ПРН 15. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.</p> <p>ПРН 16. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності</p> <p>Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зов-</p>

нішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології
 Під час занять здобувачі вищої освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.

Відвідування занять
 Студенти повинні відвідувати усі лекції і практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Політика дедлайну
 Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять
 Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.

Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

Структура курсу

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I СЕМЕСТР		
1.	Вступ. Тканини організму людини	2
2.	Остеологія та артрологія	2
3.	Міологія	2
4.	Анатомія органів дихальної системи	2
5.	Анатомія ротової порожнини, язика, зубів, зівя, глотки, стравоходу, шлунка	2
6.	Анатомія тонкої та товстої кишок	2
7.	Анатомія великих травних залоз	2
8.	Анатомія органів сечової системи	2
9.	Анатомія органів чоловічої статеві системи	2
10.	Анатомія органів жіночої статеві системи	2
11.	Анатомія органів ендокринної системи	2
Разом за I семестр:		22
II СЕМЕСТР		
12.	Загальна характеристика нервової системи. Анатомія спинного мозку	2
13.	Анатомія головного мозку	2
14.	Периферійна нервова система: черепномозкові нерви	2
15.	Периферійна нервова система: спинномозкові нерви	2
16.	Автономний відділ периферійної нервової системи	2
17.	Анатомія органів чуття. Анатомія органу зору	2
18.	Анатомія органу слуху та рівноваги. Шкіра та її похідні. Органи нюху, смаку	2
19.	Анатомія серця. Велике та мале кола кровообігу	2

20.	Анатомія артеріальних судин	2
21.	Анатомія венозних судин	2
22.	Анатомія лімфатичної системи	2
	Разом за II семестр:	22
	Разом:	44

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I СЕМЕСТР		
1.	Вступ. Тканини організму людини	2
2.	Анатомія кісток тулуба та їх з'єднання	2
3.	Анатомія кісток черепа та їх з'єднання	2
4.	Анатомія кісток верхньої кінцівки та їх з'єднання	2
5.	Анатомія кісток нижньої кінцівки та їх з'єднання	2
6.	Анатомія м'язів голови та шиї	2
7.	Анатомія м'язів тулуба	2
8.	Анатомія м'язів верхньої кінцівки	2
9.	Анатомія м'язів нижньої кінцівки	2
10.	Модульний контроль 1. Вступ. Тканини. Остеологія та артрологія. Міологія	2
11.	Анатомія зовнішнього носа, носової порожнини, гортані, трахеї, бронхів	2
12.	Анатомія легень, плеври, плевральної порожнини, середостіння	2
13.	Анатомія ротової порожнини, язика, зубів, зів	2
14.	Анатомія глотки, стравоходу, шлунка	2
15.	Анатомія тонкої та товстої кишок	2
16.	Анатомія великих травних залоз	2
17.	Анатомія органів сечової системи	2
18.	Анатомія органів чоловічої статеві системи	2
19.	Анатомія органів жіночої статеві системи	2
20.	Анатомія органів ендокринної системи	2
21.	Модульний контроль 2. Спланхнологія	2
	Разом за I семестр:	42
II СЕМЕСТР		
22.	Анатомія спинного мозку	2
23.	Анатомія головного мозку	2
24.	Черепномозкові та спинномозкові нерви. Автономний відділ периферійної нервової системи	2
25.	Анатомія органу зору	2
26.	Анатомія органу слуху та рівноваги. Шкіра та її похідні. Органи нюху, смаку	2
27.	Модульний контроль 3. Нервова система. Органи чуття	2
28.	Анатомія серця. Велике та мале кола кровообігу	2
29.	Аорта. Артерії великого кола кровообігу	2
30.	Вени великого кола кровообігу	2
31.	Анатомія лімфатичної системи	2
32.	Модульний контроль 4. Серцево-судинна система.	2
	Разом за II семестр:	22

	Разом:	64
САМОСТІЙНА РОБОТА		
№ з/п	Тема	Кількість годин
I СЕМЕСТР		
1.	Історичний нарис розвитку анатомії	2
2.	Типи статури	2
3.	Хребет в цілому. Типи з'єднань хребтового стовпа	2
4.	Грудна клітка в цілому. Типи з'єднань кісток грудної клітки	2
5.	Вікові та статеві особливості черепа	2
6.	Стопа як ціле. Склепіння стопи	2
7.	Таз в цілому. Статеві відмінності таза	2
8.	Трикутники шиї: межі, вміст	2
9.	Топографічні утвори верхньої кінцівки: пахвова, ліктьова ямки. Практичне значення синовіальних піхв сухожилків кисті	2
10.	Топографічні утвори нижньої кінцівки: стегновий трикутник, стегновий канал, підколінна ямка. Умови виникнення стегнового трикутника	2
	Разом за Модулем 1:	20
11.	Черевна порожнина. Очеревина, похідні очеревини, закутки очеревини	2
12.	Оболонки яєчка	2
13.	Оваріально-менструальний цикл	2
14.	Гіпоталамо-гіпофізарна система	2
	Разом за Модулем 2:	8
	Разом за I семестр:	28
15.	Межі серця. Проекція клапанів серця Провідні шляхи центральної нервової системи	2
16.	Лімфа: утворення, склад, функції Порівняльна характеристика соматичної та автономної нервової системи	2
	Відмінності симпатичної та парасимпатичної частин вегетативної нервової системи	2
17.	Провідний шлях зорового аналізатора	2
18.	Провідний шлях статокінетичного та слухового аналізаторів	2
19.	Разом за Модулем 3:	10
20.	Межі серця. Проекція клапанів серця	2
21.	Лімфа: утворення, склад, функції	2
	Разом за Модулем 4:	4
	Разом за II семестр:	14
	Разом:	42

Література для вивчення дисципліни

Основна (базова):

1. Анатомія людини: підручник /за ред.: проф. Кривка Ю.Я., проф. Черкасова В.Г. [Сопнєва Н.Б., Нечипор Н.О., Фалик Г.С.]. Вінниця: Нова Книга, 2020. – 452с.:іл.
2. Головацький А.С., Черкасов В.Г., Сапін М.Р., Федонюк Я.І. Анатомія людини. У трьох томах. — Вінниця: Нова книга, 2006.
3. Шапаренко П.П., Смольський Л.П. Анатомія людини. У двох томах. — Київ: Здоров'я, 2003.

	<p>4. Сакевич В.І., Мастеров Ю.І., Сакевич Р.П. Посібник для практичних занять з анатомії та фізіології з основами патології. — К.: Здоров'я, 2003. — 514 с.</p> <p style="text-align: center;"><i>Додаткова:</i></p> <p>1. Бобрик І.І., Ковешніков В.Г. Міжнародна анатомічна номенклатура. — К.: Здоров'я, 2001. — 328 с.</p> <p>2. Свиридов О.М. Анатомія людини / за ред. І.І. Бобрика. — К.: Вища школа, 2001. — 399 с.</p> <p style="text-align: center;"><i>Інформаційні ресурси</i></p> <p>1. Національна медична бібліотека України. Світові медичні ресурси. Режим доступу: https://library.gov.ua/svitovi-e-resursy/</p> <p>2. Медичні бібліотеки он-лайн. Режим доступу: http://medlib.bsmu.edu.ua/internet-resursy/biblioteky-on-lajn</p> <p>3. Вінницька обласна наукова медична бібліотека http://vinmedlib.org.ua</p> <p>4. Дніпропетровська обласна науково-медична бібліотека http://medlib.dp.gov.ua/</p>																																				
<p>Поточний та підсумковий контроль</p>	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки у вигляді усного опитування і написання тестів.</p> <p>Підсумковий контроль: усний екзамен: студент дає відповідь на 3 питання екзаменаційного білета; питання оцінюються у 40, 30, 30 балів.</p>																																				
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Лекції проводяться з використанням мультимедійних презентацій.</p> <p>Практичні заняття проводяться з використанням методичних рекомендацій, ламінованих міні-таблиць, мультимедійних презентацій, робочих зошитів.</p> <p>Самостійна позааудиторна робота студентів забезпечується методичними рекомендаціями та робочим зошитом для її виконання.</p> <p>У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Classroom.</p> <p>Лекції та семінарські заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet.</p> <p>Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber.</p>																																				
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або Google Classroom.</p> <p>У режимі дистанційного навчання вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>																																				
<p>Критерії оцінювання</p>	<p style="text-align: center;">Схема нарахування та розподіл балів</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="6">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> <th rowspan="2">СМО</th> <th rowspan="2">ПМО</th> <th rowspan="2">ECTS</th> <th rowspan="2">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th colspan="6">Модуль 1</th> </tr> <tr> <th>T1</th> <th>T2</th> <th>...Tn</th> <th>САП</th> <th>МК 1</th> <th>МО</th> <th></th> <th></th> <th></th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>73</td> <td>75</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>С</td> <td>добре</td> </tr> </tbody> </table> <p>T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу; МК - модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК; СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО; ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисци-</p>	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою	Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО					4	4	3	73	75	74	74	74	С	добре
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО					ECTS	За національною шкалою																								
Модуль 1																																					
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																																
4	4	3	73	75	74	74	74	С	добре																												

пліни за 100 – бальною шкалою, національною шкалою та ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A
0-89	добре	B
70-79	добре	C
60-69	задовільно	D
51-59	задовільно	E
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F

Питання до підсумкового контролю

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет анатомії. Методи дослідження в анатомії.
2. Осі та площини, орієнтовні лінії, ділянки та порожнини тіла людини. Типи конституції тіла людини.
3. Клітина: будова, основні властивості.
4. Поняття про тканини, основні види тканин.
5. Епітеліальна тканина: особливості будови, розташування в організмі.
6. Сполучна тканина: особливості будови, види, розташування в організмі, значення.
7. М'язова тканина: особливості будови, види, розташування в організмі, значення.
8. Нервова тканина: особливості будови, види, розташування в організмі, значення.
9. Загальний план будови органа. Системи органів та їхні функції.
10. Скелет: визначення, функції, структурно-функціональна одиниця скелета — кістка. Кістка як орган, її хімічний склад, окістя, види кісток.
11. З'єднання кісток, види. Будова суглоба, допоміжний апарат суглоба. Класифікація суглобів, види рухів у суглобах.
12. Скелет голови (череп): відділи та кістки, що їх утворюють, особливості будови кісток черепа. З'єднання кісток черепа. Вікові особливості черепа.
13. Скелет тулуба. Хребтовий стовп, відділи. Особливості будови хребців, з'єднання хребців. Хребтовий стовп у цілому: фізіологічні вигини хребта, їх формування, значення.
14. Будова груднини, ребра, види ребер, з'єднання ребер з грудниною та хребтом. Грудна клітка в цілому, форми грудної клітки.
15. Скелет верхньої кінцівки: скелет плечового пояса та вільної верхньої кінцівки, з'єднання кісток.
16. Скелет нижньої кінцівки: скелет тазового пояса, таз у цілому, статеві відмінності таза.
17. Скелет вільної нижньої кінцівки: відділи, з'єднання кісток.
18. Скелетні м'язи, розташування, значення, м'язові групи. Будова м'яза як органа. Допоміжний апарат м'язів.
19. М'язи голови: мімічні та жувальні, їхні функції.
20. М'язи шиї, класифікація, функції.
21. М'язи спини, грудної клітки, їхні функції. Діафрагма, функції.
22. М'язи живота, їхні функції. Біла лінія живота. Пахвинний канал.
23. М'язи верхньої кінцівки: м'язи плечового пояса, м'язи вільної верхньої кінцівки.
24. М'язи нижньої кінцівки: м'язи таза, м'язи вільної нижньої кінцівки.
25. Травна система: травний канал, великі травні залози. Принцип будови стінки травного каналу.

26. Ротова порожнина, будова. Щоки, губи, присінок ротової порожнини.
27. Топографія і будова верхньої стінки ротової порожнини.
28. Топографія і будова нижньої стінки ротової порожнини.
29. Будова зуба як органа. Різновиди, генерації зубів. Терміни прорізування молочних та постійних зубів. Формули зубів.
30. М'яке піднебіння, частини, м'язи м'якого піднебіння.
31. Язик: поверхні, частини, м'язи, сосочки, функції.
32. Зів: визначення, межі. Лімфоїдне кільце глотки.
33. Глотка, топографія, відділи, сполучення, будова стінки.
34. Стравохід, топографія, відділи, будова стінки.
35. Черевна порожнина. Черевина: листки, похідні. Порожнина очеревини.
36. Шлунок, розташування, форми, відділи, будова стінки, особливості будови слизової оболонки. Залози шлунка.
37. Тонка кишка, розташування, відділи, будова стінки, особливості будови слизової оболонки.
38. Товста кишка, розташування, відділи, особливості будови слизової, м'язової, серозної оболонок.
39. Великі слинні залози, будова, місця відкриття вивідних проток.
40. Підшлункова залоза, розташування, відділи, функції.
41. Печінка, розташування, будова (зовнішня, внутрішня), функції.
42. Жовчний міхур, розташування, частини, будова стінки, функції. Жовчні протоки.
43. Дихальна система, органи дихальної системи. Ніс, порожнина носа, приносові пазухи: топографія, будова, функції.
44. Гортань, топографія, відділи, будова стінки, функції.
45. Трахея, топографія, будова стінки, функції. Бронхи: види бронхів, відмінності бронхів, бронхове дерево.
46. Легені, розташування, будова (зовнішня та внутрішня), структурно-функціональна одиниця — ацинус.
47. Плевра, будова, листки. Плевральна порожнина, плевральні синуси. Середостіння.
48. Нирки, розташування, будова (зовнішня і внутрішня), функції.
49. Сечоводи, сечовий міхур, розташування, будова стінки. Сечівник жіночий та чоловічий, будова стінки, відмінності.
50. Чоловічі статеві органи, розташування, будова, функції.
51. Жіночі статеві органи, розташування, будова, функції.
52. Загальна характеристика залоз внутрішньої секреції. Гормони.
53. Щитоподібна залоза, прищитоподібні залози: топографія, зовнішня та внутрішня будова, гормони.
54. Гіпофіз, шишкоподібне тіло: топографія, будова, гормони.
55. Підшлункова залоза як залоза внутрішньої секреції: топографія, зовнішня та внутрішня будова, гормони.
56. Надниркові залози: топографія, зовнішня та внутрішня будова, гормони.
57. Загруднинна (вилочкова) залоза: топографія, зовнішня та внутрішня будова, гормони.
58. Статеві залози: будова, гормони, їх функції.
59. Процес кровообігу, визначення, значення, структури, які його здійснюють.
60. Судини, види судин, будова стінки судин, функції.
61. Серце, розташування, загальні дані, будова (зовнішня, внутрішня). Провідна система серця.
62. Велике та мале кола кровообігу. Вінцеве коло кровообігу. Судини малого кола кровообігу.
63. Аорта, відділи, гілки дуги аорти. Загальна, зовнішня та внутрішня сонні артерії.
64. Артерії грудної порожнини, верхньої кінцівки.

65. Артерії черевної порожнини, нижньої кінцівки.
66. Система верхньої порожнистої вени.
67. Система нижньої порожнистої вени.
68. Система ворітної вени печінки.
69. Лімфатична система, відділи. Лімфатичні судини: капіляри, внутрішньота позаорганні, стовбури, протоки.
70. Лімфатичні вузли, селезінка, мигдалики. Роль лімфатичної системи в імунному процесі.
71. Імунітет, визначення, види. Органи імунної системи.
72. Класифікація нервової системи, загальні принципи будови.
73. Рефлекторна дуга, будова, функції. Рефлекс, визначення, види рефлексів.
74. Спинний мозок, загальні відомості, розташування, будова, сегменти спинного мозку, функції.
75. Оболони спинного мозку, міжоболонні простори.
76. Спинномозкові нерви, механізм утворення, види. Сплетення спинномозкових нервів, ділянки іннервації.
77. Головний мозок, загальні відомості, розташування, відділи.
78. Довгастий мозок, розташування, будова, порожнина, функції.
79. Задній мозок, розташування, будова, порожнина, функції.
80. Середній мозок, розташування, будова, порожнина, функції.
81. Проміжний мозок, розташування, будова, порожнина, функції. Поняття про сітчастий утвір.
82. Кінцевий мозок, розташування, будова, порожнина.
83. Оболони головного мозку, міжоболонні простори. Ліквор, його утворення, рух, функції.
84. Черепні нерви, функціональні види (рухові, чутливі, змішані), ділянки іннервації.
85. I—VI пари черепних нервів.
86. VII—XII пари черепних нервів.
87. Вегетативна нервова система, її класифікація, будова, функціональне значення.
88. Будова шкіри (епідерміс, дерма), функції шкіри. Залози шкіри (потові, сальні, грудні). Похідні шкіри: волосся і нігті.
89. Нюхова та смакова сенсорні системи, будова.
90. Вуха, відділи (зовнішнє, середнє, внутрішнє). Слухова сенсорна система (кортіїв орган), локалізація. Вестибулярна сенсорна система (отолітовий апарат), локалізація.
91. Око: очне яблуко (ядро, оболонки), зоровий нерв, додаткові структури (захисний, руховий, слъзовий апарати). Зоровий аналізатор.

Опитування

Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу